

§Záznam z 2. jednání 2. pracovní skupiny (PS2) Uhelné komise pro stanovení parametrů pro případný útlum zdrojů a problematiku legislativy

Datum konání: 5. prosince 2019 od 9:00 do 11:00 hodin v místnosti č. 244 v budově Ministerstva průmyslu a dopravy, Na Františku 1039/32

Účast: Ing. Daniel Beneš, MBA (SP ČR), Jan Rovenský (Zelený kruh), Ing. Pavel Zámyslický, Ph.D. (MŽP), , Ing. Vladimír Dlouhý, CSc. (HK), Ing. Martin Štemberka, Ph.D. (ČBÚ), Mgr. Jan Mraček (Karlovarský kraj), prof. Ing. Jiřina Jílková, CSc. (UJEP), Ing. Vladimír Rouček (KZPS), Mgr. Markéta Marinková (OS PHGN), Ing. Pavel Pustějovský (PSP ČR), Mgr. Kristína Šabová (Zelený kruh), Ing. Pavel Farkač (Ústecký kraj), JUDr. Jan Kudrna, PhD. (MPSV), Tomáš Strakoš (MPO – zástup za ing. Zbyška Sochora)

Host: JUDr. Zuzana Krejčířiková (SP ČR, jako zapisovatelka)

Omluveni: Ing. Zbyšek Sochor, Ph.D. (MPO), prof. Ing. Stanislav Mišák, Ph.D. (Moravskoslezský kraj), Ing. Dana Balcarová (PSP ČR)

Záznam:

Pan Rovenský zahájil 2. jednání PS2. PS2 má 2 nové členy za MPSV (pan Kudrna) a za Ústecký kraj (pan Farkač). Pan Rovenský shrnul 2. a 3. zasedání Uhelné komise (viz slide 3 prezentace). Uhelná komise se usnesla, že bude vycházet z existujících materiálů, nicméně usnesení Uhelné komise nevyklučuje, aby si pracovní skupiny samy zadaly potřebné analýzy/rešerše. Spolupráce jednotlivých pracovních skupiny nefunguje optimálně, první setkání vedoucích pracovních skupiny s předsedy Uhelné komise se bude konat až 17.12. Většina členů Uhelné komise se shodla, že Uhelná komise není správně projektově řízena.

Pan Rovenský dále shrnul první dvě zasedání PS1. Činnost PS1 je pro činnost PS2 zásadní. PS1 si dohodla plán činnosti ve 3 fázích (viz slide 4 prezentace). První fáze činnosti byla ukončena a výstupy by měly být předloženy na prosincovém zasedání Uhelné komise. Na samotné Uhelné komisi byla všemi členy přijata za fakt skutečnost, že uhlí je třeba nahradit jinými zdroji tak, aby se ČR nestala dovozní zemí. Pan Rovenský zakončil shrnutí činnosti PS1 shrnutím jejich závěrů (slide 5 prezentace). Pan Zámyslický jako spolupředseda PS1 vysvětlil vývoj materiálu „Výhled využití černého a hnědého uhlí v ČR“; MPO obdrželo připomínky, které budou diskutovány na dalším zasedání PS1. Dalšího zasedání PS1 se zúčastní ČEPS. Pan Rovenský se dotázal, zda budou časové řezy zpracovány modelově nebo staticky. Pan Zámyslický odpověděl, že z důvodu času pravděpodobně staticky. Pan Dlouhý položil dotaz, zda bude spočítána i celková bilance ČR, bude informace o modelu. Pan Zámyslický odpověděl, že model zpracovává MPO. Pan Beneš doplnil, že to je stejný model, jako se používal při ASEK 2015. Tabulky je nutné pouze zaktualizovat. Pan Dlouhý nabídl, že by se uspořádalo setkání se zástupci MPO nad modelem a jeho detaily a založila se tak technická miniskupina. Pan

Rovenský rovněž vyjádřil zájem, stejně jako MŽP, MPSV, ÚK a SP ČR. PS2 jednomyslně schválila založení této technické miniskupiny s MPO (viz usnesení PS2 dále).

Pan Rovenský a pan Štemberka položili dotaz ohledně úkolu, který PS1 položila PS2, ohledně seznamu vydaných povolení k těžbě. PS2 se shodla, že tento úkol by měla řešit PS1 přímo s ČBÚ, mimo PS2. Pan Zámyslický požádal o zaslání materiálu elektronicky s tím, že předá na PS1.

Pan Farkač požádal o vysvětlení ohledně dalších úkolů PS1 směrem k PS2. Vedoucí PS2 se shodli, že toto bude diskutováno v rámci plnění vlastních úkolů PS2.

Pan Zámyslický informoval členy PS2, že se prosincové zasedání Uhelné komise konat nebude. Lednové zasedání Uhelné komise by se mělo konat 13. 1. 2020.

Pan Rovenský shrnul závěry PS3. Důležitá je zejména otázka finanční, odkud se vezmou zdroje z Just Transition či kolik finančních prostředků půjde ze státního rozpočtu. PS2 může pouze rozpracovat využití finančních prostředků z legislativního hlediska.

Pan Zámyslický doplnil informace o Just Transition fondu, 4.12. předsedkyně Evropské komise sdělila, že by Fond neměl mít jen 5 mld EUR, ale řádově 100 mld EUR. Pan Rovenský shrnul pozici ČR ke klimatické neutralitě, kdy v červnu ČR pozici Evropské rady zablokovala, ale nyní klimatickou neutralitu podpoří.

Pan Rovenský představil 2 úkoly PS2 a předal slovo paní Šabové a paní Jílkové ohledně analýzy zahraničních modelů odstavování uhelné komise. Paní Šabová shrnula zpracovanou analýzu zahraničních modelů, která byla všem členům zaslána předem. Pan Beneš poděkoval oběma zpracovatelkám, analýza je velmi přehledná a kvalitně zpracovaná; shrnuje všechny aspekty útlumu využívání uhlí. Pan Beneš formuloval 4 základní poznámky k analýze – měli bychom si uvědomovat otázky energetické bezpečnosti, kapacit, bilance; měli bychom se při dalším uvažování soustředit na porovnání ČR s obdobnými státy v EU – tj. se státy, které mají podobné zastoupení uhlí v energetickém mixu; ohledně kompenzací by doporučoval doplnit analýzu o národní/evropskou judikaturu; bylo by vhodné doplnit u všech států, jak staré jsou zdroje, zda se jedná o „vybydlené“ zdroje jako ve Velké Británii oproti např. Holandsku, kde se jedná o nové zdroje. Po zpracování by měl být materiál předložen Uhelné komisi. Paní Šabová odsouhlasila dopracování analýzy. Vedoucí PS2 požádali paní Šabovou o dopracování do Vánoc. Paní Jílková doplnila informace o Německu, ohledně aukcí na odstavování uhelných zdrojů. Pan Kudrna položil dotaz, zda je ve všech zemích v EU vlastníkem vyhrazených zdrojů stát. Paní Šabová odpověděla kladně, kromě Holandska, kde zjistí stav. Pan Dlouhý komentoval otázku finančních prostředků nutných pro útlum využívání uhlí – jedná o enormní peníze, což si všichni musíme uvědomit. Pan Rouček navázal na pana Beneše a dotázal se, zda by v materiálu neměla být obtížnost procesu útlumu uhlí vztažena k podílu uhlí v energetickém mixu. Paní Šabová do materiálu dopracuje. Pan Rovenský položil dva dotazy – když jste procházeli jednotlivé země, identifikovali jste převažující přístup – omezení těžby nebo zdrojů? Paní Šabová odpověděla v tom smyslu, že v analýze je reprezentativní vzorek, ale v každé zemi je

situace specifická. V Německu jdou cestou omezení těžby i spalování, jedná se však o spojené nádoby. Pan Beneš uvedl, že Slovensko je extrémní případ; pokud jde o to, zda převažuje ve světě úvaha směrem k těžbě nebo ke zdrojům, pan Beneš se domnívá, že převažuje přístup směrem ke klimatické neutralitě a tedy k omezení CO₂ a tedy k omezování využívání uhlí ve spalovacích zdrojích. Paní Šabová doplnila, že v zemích se těžba řeší většinou kvůli sociálním dopadům. Pan Rouček doplnil, že je třeba si uvědomit praktické situace, některá těžební lokalita má 5-6 odběratelů, do elektráren, do tepláren. Pan Rovenský uvedl, že je třeba proto uvažovat kompenzace v oblasti těžby z důvodu sociálních dopadů. Pan Rovenský položil poslední dotaz – pokud jde o legislativně-technické provedení, převažoval v ostatních zemích nový zákon nebo novelizace stávajících právních předpisů. Paní Šabová vysvětlila, že většinou je samostatný nový zákon, na který navazují novelizace stávající legislativy. Pan Mraček se dotázal na to, zda chápe situaci v Německu správně tak, že se nejdříve stát dohodl s provozovateli a teprve následně se řeší legislativní řešení. Současně pan Mraček požádal, aby vedoucí PS2 apelovali na zlepšení procesního řízení celé Uhelné komise, zejména z důvodu řešení finančních dopadů útlumu v rámci PS3. Pan Zámyslický doplnil, že se v Německu nejedná zcela o dobrovolnost, budou organizovány aukce pro zdroje, za kolik jsou ochotni své zdroje odstavit. Paní Jílková má běžící projekt zaměřený na zkušenosti z německé Uhelné komise. Pan Kudrna by rád poděkoval, že je dobře, že je všude počítáno se sociálním aspektem útlumu využívání uhlí, tak, abychom zabránili energetické chudobě. Pan Rovenský uvedl, že sociální aspekt bude podstatný zejména z hlediska útlumu využívání uhlí v teplárenství – není, ale řešeno, která z ps Uhelné komise má tento aspekt řešit.

Pan Rovenský předal slovo panu Dlouhému a paní Šabové ohledně druhého úkolu – analýzy existujících právních předpisů týkajících se útlumu využívání uhlí. Pan Dlouhý okomentoval svou prezentaci, která byla všem členům zaslána předem. Pan Dlouhý rovněž okomentoval paralelní materiál paní Šabové, který je kvalitně zpracován, ale překročil zadání tohoto úkolu. Pan Rovenský položil dotaz, zda členové chtějí nejdříve diskutovat materiál HK, či zda svůj materiál přednese paní Šabová. Členové se shodli, že svůj materiál odprezentuje nejdříve paní Šabová. Paní Šabová uvedla, že tím, že úkol zpracovávali dva subjekty, analýza je kompletní. Paní Šabová ocenila v materiálu pana Dlouhého zejména zahrnutí legislativy rozpočtové, investiční a pobídkové. Paní Šabová následně představila svou analýzu, která byla zaslána členům PS2 předem. Pan Kudrna poděkoval za prezentaci, dá se uvažovat i o spotřební dani, zákonu o DPH, kde se dá uvažovat o zvláštní úpravě pro různé zdroje, důležité je třeba zmínit rovněž sociální pomoc, v minulosti se vyplácen např. příspěvek na teplo, a také územní plánování. Pan Rovenský uvedl, že tento příspěvek je nyní zahrnut v příspěvku na bydlení. Paní Marinková uvedla, že analýzy hovoří pouze o stávajících právních předpisech, ale je třeba se zamyslet i nad ukotvením v novém předpisu, jak v oblasti řešení útlumu, tak v oblasti řešení sociálních dopadů. Pan Dlouhý uvedl, že i toto řešení bylo zvažováno, ale PS2 musí dostat zadání od ostatních PS. Pan Mraček doplnil, že záleží na politickém rozhodnutí vlády – bude útlum řešen národními zdroji nebo z jiných zdrojů. Zatím se k tomuto česká vláda nevyjádřila, ale tenduje k tomu, aby nám to EU zaplatila. Pan Rovenský odvětil, že se počítá s kombinací obojího, ale je jistota, že se bude muset jednat i o národní finanční prostředky. Pan Beneš doplnil, že vláda teď nic neřekne, proto si založila Uhelnou komisi, takže je třeba vládě doporučit nejvhodnější postup. Pan Štemberka souhlasí s tím, že lze řešit odstavení uhlí i zákazem těžby, ale souhlasí s většinou, že to není nejvhodnější cesta. Pan Štemberka však preferuje přístup k omezení využívání uhlí ve spalovacích zdrojích. Pan Štemberka rovněž navrhl zpracovat analýzu proč není zákaz těžby nejvhodnější, úkol zpracuje. Pan Farkač

poděkoval oběma zpracovatelům, nicméně zadání úkolu odpovídá materiál pana Dlouhého, kapitola 2 a 3 materiálu paní Šabové překračuje zadání. Útlum těžby by měl následovat po útlumu využívání zdrojů – máme konsensus? Pan Rovenský řekl, že konsensus dosud nebyl nalezen, ale není to ani účelem dnešního jednání, ale mělo by být řešeno a rozhodnuto až v rámci druhé etapy naší činnosti PS2 v lednu. Měli bychom se nyní soustředit na to, zda nám v analýzách něco nechybí. Pan Farkač odvětil, že ve statutu Uhelné komise není uvedeno, že by se Uhelná komise měla zabývat útlumem těžby uhlí. Paní Šabová odvětila, že zpracovala celkovou analýzu, která určitě bude využita při další debatě, ale je si vědoma, že překročila rozsahem zadání úkolu. Pan Rouček položil dotaz, zda Německo uvažuje o zákazu uhlí v horním zákoně. Německo neuvažuje, že by seablokovaly všechny uhelné zásoby. Pan Pustějovský uvedl, že Uhelná komise má tři skupiny, jejich práce na sebe musí navazovat, nejdříve bilance, pak legislativa, následně dopady, takže je irelevantní nyní diskutovat legislativní řešení. Vedoucí PS2 naprosto souhlasí, ale to PS2 bohužel nevyřeší, ale musí řešit samotná Uhelná komise. Pan Dlouhý uvedl, že nicméně na lednovém zasedání PS2 bychom se měli na konsensu ohledně těžby/zdrojů dohodnout. Vedoucí PS2 odsouhlasili. PS jsou však jen analytickou podporou Uhelné komise, Uhelná komise doporučí vládě a rozhodnout musí vláda. Paní Jílková dodala, že je třeba se podívat na ekonomiku provozovatelů, např. z hlediska ceny povolenek CO2. Pan Zámýslícký zareagoval, že sice MŽP prognózu má, ale jde o otázku, jak na cenu zareagují jednotliví provozovatelé. Paní Marinková se zeptala, zda je úkolem PS1 i zhodnotit náhradu za odstavení spalovacích zdrojů. Vedoucí PS zareagovali, že toto musí být součástí bilance. Pan Rovenský doplnil, že však PS1 musí zjistit, zda je potenciál náhrady, ale rozhodnutí o konkrétních zdrojích musí být ponecháno na aktualizaci SEKu. Pan Kudrna uvedl, že by někdo měl upozornit na to, že celá energetická soustava/teplárenství musí být brána jako jeden mechanismus, který musí fungovat funkčně. Pan Beneš shrnul své připomínky k oběma legislativním analýzám – analýza jde nad rámec zadaného úkolu, což nevylučuje využití v budoucnu; měli bychom opět i legislativně řešit, jak zajistit energetickou bezpečnost, rovněž otázku kompenzací do detailu; analýza rovněž odkazuje na základní listinu práv a svobod, právo na dobré životní prostředí, ale listina obsahuje i jiná práva, např. právo vlastnit majetek, takže by měla být vyvážená.

Pan Rovenský navrhl, že by oba zpracovatelé měli udělat jeden souhrnný materiál jako výstup a plnění tohoto úkolu. V materiálu pana Dlouhého chybí např. úprava § 6 v zákoně č. 406. Pan Beneš uvedl, že se domnívá, že úplná shoda mezi zpracovateli není nejspíš reálná. Pan Štemberka uvedl, že úkolem bylo přinést pouze seznam předpisů, nikoli navrhopat řešení. Pan Štemberka navrhuje, že by zpracoval analýzu možných legislativních úprav horního zákona, opravil chyby z hlediska terminologie ohledně dobývacích prostor/těžebního území v analýze paní Šabové, atd. a navrhl řešení. Pan Rovenský navrhl doplnění analýzy ohledně těžebních limitů v kontextu usnesení vlády. Pan Beneš navrhl další postup v tom smyslu, že pokud lze obě zpracované analýzy zpracovat do jedné, tak pak lze takto postupovat, pokud ne, budou výstupem dvě analýzy. Pan Dlouhý navrhl, že by prošel ještě jednou svou analýzu a doplnil ji o § 6, o další zmíněné normy a tedy, že by dále existovaly dva materiály vedle sebe. Paní Šabová souhlasí, mezi materiály je překryv 90 %, paní Šabová doplní svou analýzu o aspekt bezpečnosti, kompenzace, listiny základních práv a svobod. Pan Beneš uvedl, že vůči Uhelné komise bude nerosozumitelné posílat dva materiály. Oba zpracovatelé se shodli, že se pokusí najít kompromis, materiál paní Šabové se rozdělí na dvě části a první bude sloučena s materiálem pana Dlouhého.

Pan Zámyslický uvedl, že pro účely PS1 je podstatné shodnout se, zda jdeme cestou omezení těžby/zdrojů.

Vedoucí PS se shodli s členy PS2, že na dalším zasedání PS2 bude dosažen konsensus ohledně této otázky.

Pan Rovenský dále představil fázi 2 činnosti PS2. Nyní je třeba se dohodnout na fázi 2 a na plnění stanovených úkolů (viz slide 10 prezentace). Pan Beneš se přihlásil za Svaz průmyslu a dopravy k úkolům a) a b) a navrhl zadání úkolu c) Zelenému kruhu (paní Šabové). Pan Zámyslický uvedl, že materiál, se kterým pracuje PS1, již zahrnuje přehled 30-40 zdrojů, se kterým je třeba pracovat. Pan Beneš uvedl, že tento materiál bude samozřejmě použit.

Příští termín PS2 bude stanoven až bude oficiálně stanoven termín lednového zasedání Uhelné komise.

Pracovní skupina č. 2 se jednomyslně usnesla na tomto usnesení:

1. V rámci PS2 bude s MPO založena technická miniskupina k otázce modelu pro výpočty zdrojové bilance (za účasti MPO, MŽP, MPSV, ÚK, Zeleného kruhu, HK, SP ČR).

T: 12/2019

Provede: Zuzana Krejčířiková (zapisovatelka) informuje tajemníka UK Jiřího Hřebíka, aby požádal o svolání MPO

2. PS2 odsouhlasila návrh pana Štemberky (ČBÚ) na zpracování analýzy ohledně potenciálního útlumu těžby.

T: 01/2019

Proveden: Martin Štemberka (ČBÚ)

3. PS2 požádala o dopracování analýzy zahraničních modelů odstavování uhelné kapacity (viz záznam výše), který následně vedoucí PS2 postoupí členům Uhelné komise.

T: 16.12.2019/20.12.2019

Provede: Kristína Šabová (Zelený kruh)/Jiřina Jílková (UJEP)

4. PS2 požádala o dopracování zpracované analýzy legislativy (viz záznam výše), který následně vedoucí PS2 postoupí členům Uhelné komise.

T: 16.12.2019/20.12.2019

Provede: Kristína Šabová (Zelený kruh)/Vladimír Dlouhý (HK)

5. PS2 schválila zadání úkolu a) a b) fáze 2 své činnosti (stanovení kritérií pro klasifikaci uhelných zdrojů, zejména elektrárna vs. teplárna; stanovení kritérií pro postupné odstavování uhelných elektráren a tepláren) a jeho zpracování do lednového zasedání PS2.

T: 01/2020

Provede: Daniel Beneš (Svaz průmyslu a dopravy)

6. PS2 schválila zadání úkolu c) fáze 2 své činnosti (navrhnout legislativní nástroje) a jeho zpracování do lednového zasedání PS2.

T: 01/2020

Provede: Kristína Šabová (Zelený kruh)

Zapsala: Zuzana Krejčíříková, 5.12.2019

Schválil: Daniel Beneš, Jan Rovenský